

ΕΠΛ232 – Προγραμματιστικές Τεχνικές και Εργαλεία

Εισαγωγή: Τύποι, Πίνακες, Συναρτήσεις
(Κεφάλαια 7-8-9, ΚΝΚ-2ΕΔ)

Τμήμα Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

<http://www.cs.ucy.ac.cy/courses/EPL232>

Εισαγωγική Επισήμανση

- Σε αυτή τη διάλεξη θα έχουμε την ευκαιρία να δούμε τους **βασικούς τύπους** της C σε x86 και x64 μοντέλα, **πίνακες** και **συναρτήσεις**.
- Ευτυχώς και πάλι, **αρκετά σημεία μοιάζουν** με την JAVA, συνεπώς θα εστιάσουμε περισσότερο στα **νέα στοιχεία** (νέους τελεστές και συναρτήσεις), **χωρίς πολλά παραδείγματα**.
- Τις έννοιες αυτές θα έχετε τη δυνατότητα να τις **εμπεδώσετε** μέσω των **εργαστηριακών εργασιών** των πρώτων εβδομάδων και της **Άσκησης 1**.

Περιεχόμενο Διάλεξης 3

- **Βασικοί Τύποι – Basic Types (Κεφ. 7)**
 - int, char, float, double, signed/unsigned, x86/x64
 - Υπερχείλιση τύπου, μετατροπή τύπου (έμμεση, ρητή), ορισμός τύπου, τελεστής sizeof
- **Πίνακες – Arrays (Κεφ. 8)**
 - Δήλωση, Αρχικοποίηση, sizeof,
 - Πολυδιάστατοι & μεταβλητού-μήκους πίνακες (C99),
- **Συναρτήσεις - Functions (Κεφ. 9)**
 - Ορισμός, Κλήση, Πρότυπα, Ορίσματα, Πέρασμα Τιμών Δια Τιμής, Κοινά Λάθη, Πέρασμα Πινάκων δια-διεύθυνσης, static, return, exit,
 - Αναδρομή.

Βασικοί Τύποι Δεδομένων

Τι γνωρίζαμε μέχρι σήμερα;

Σε Αρχιτεκτονική 32 bit (x86) – Γνωστό ως ILP32

Τύπος	Bytes	Εύρος Τιμών
char (χαρακτήρας)	1	-128 ... 127
unsigned char	1	0..255
short (ακέραιος)	2	-32,768 to 32,767
int, long [int] (ακέραιος) [..]: προαιρετικό	4,4 (x86)	-2,147,483,648 to 2,147,483,647
long long [int] (ακέραιος)	8	2^{64}
float (πραγματικός)*	4	3.4E+/-38 (7 digits)
double (πραγματικός)	8	1.7E+/-308 (15 digits)

* Εάν αποθηκεύσω πραγματικό με τιμή 0.1 μπορεί αργότερα να βρώ ότι έχει τιμή 0.0999999999999999999987, λόγω λάθους στρογγυλοποίησης

Βασικοί Τύποι Δεδομένων

Τι γνωρίζαμε μέχρι σήμερα;

Μηχανές Lab
(Linux, Νέα
IntelMacs, κτλ.)

- Εκτός από το διαδεδομένο **ILP32(4,4,4) [IntLongPointer]** υπάρχει και το παλαιότερο:
 - LP32 (2,4,4): π.χ., σε Windows 3.1
- Εκτός από το διαδεδομένο **LP64 (4,8,8)** υπάρχουν και τα ακόλουθα σε περιβάλλον UNIX:
 - **ILP64(8,8,8)**, όπου υπάρχει και το `_int32` (4)
 - **LLP64(4,4,8)**, όπου υπάρχει και το `long long` (8)

Size in bits

Datatype	ILP32	LP32	LP64	ILP64	LLP64
char	8	8	8	8	8
short	16	16	16	16	16
<code>_int32</code>	-	-	-	32	
int	32	16	32	64	32
long	32	32	64	64	32
<code>_int64</code>	-	-	-	-	64
pointer	32	32	64	64	64

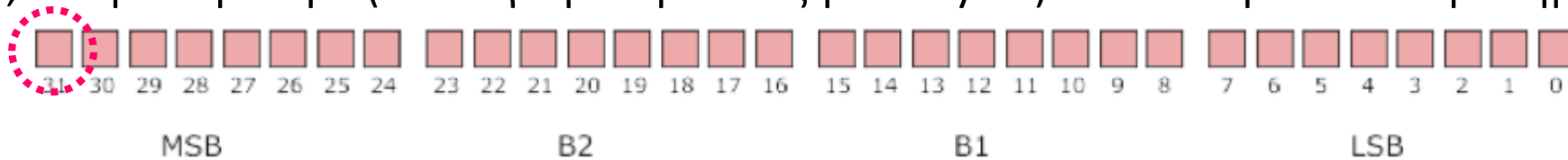
Τύποι Ακέραιων Αριθμών (Integer Types)

- Η C υποστηρίζει **τύπους ακεραίων (integer types)** και τύπους **πραγματικών (floating types)** δεδομένων.

- Οι ακέραιοι τύποι με τη σειρά τους χωρίζονται σε **προσημασμένοι (signed)** και **μη-προσημασμένοι (unsigned)**.

- Εξορισμού οι μεταβλητές integer είναι signed στη C,
 - δηλ., το αριστερότερο (ανάλογα με τη διάταξη των bytes) bit αποθηκεύει το πρόσημο.

0 - Εάν ο αριθμός είναι θετικός ή μηδενικός,
1 - Αν είναι αρνητικός

- Για να πούμε του μεταγλωττιστή ότι μια μεταβλητή δεν έχει πρόσημο, πρέπει να τη δηλώσουμε με **unsigned**.
- Οι Unsigned ακέραιοι χρησιμοποιούνται για χαμηλού επιπέδου εφαρμογές και προγραμματισμό συστημάτων.

Τύποι Ακέραιων Αριθμών (Integer Types)

- Signed Integers

- Ο μεγαλύτερος ακέραιος 16-bit έχει τη δυαδική αναπαράσταση 0111111111111111, και ισούται με 32,767 ($2^{15} - 1$).

- Ο μεγαλύτερος ακέραιος 32-bit είναι 01111111111111111111111111111111 και ισούται με 2,147,483,647 ($2^{31} - 1$).

- Unsigned Integers

- Ο μεγαλύτερος ακέραιος 16-bit χωρίς πρόσημο είναι 65,535 ($2^{16} - 1$).

- Ο μεγαλύτερος ακέραιος χωρίς πρόσημο 32-bit είναι 4,294,967,295 ($2^{32} - 1$).

Τύποι Ακέραιων Αριθμών (Integer Types)

- Ο τύπος `int` είναι συνήθως 32 bits, αλλά μπορεί να έχει και 16 bits σε παλαιότερους CPUs.
 - Το εύρος τιμών που αντιστοιχεί σε κάθε έναν από τους τύπους ακεραίων ποικίλλει από ένα μηχάνημα σε άλλο
- Οι **Long** ακεραίοι μπορεί να έχουν περισσότερα bits από τους απλούς ακέραιους. Αντίστοιχα οι **short** ακεραίοι μπορεί να έχουν λιγότερα bits.
- Τα προσδιοριστικά `long` και `short`, καθώς επίσης και τα `signed` και `unsigned`, μπορούν να συνδυαστούν με `int` για να ορίσουν τους ακόλουθους τύπους ακέραίων.
 - Μόνο έξι συνδυασμοί μπορούν να παραχθούν:

<code>short int</code>	<code>unsigned short int</code>
<code>int</code>	<code>unsigned int</code>
<code>long int</code>	<code>unsigned long int</code>
- Η σειρά των προσδιοριστών δεν έχει σημασία. Επίσης, η λέξη `int` μπορεί να απαλειφθεί (`long int` μπορεί να συντομευθεί μόνο σε `long`).

Τύποι Ακέραιων Αριθμών (Integer Types)

- Οι **οριακές τιμές** ενός τύπου βρίσκονται μέσα στη `limits.h` βιβλιοθήκη
 - Δοκιμάστε σε ένα κέλυφος unix «`man limits.h`»
 - Για παράδειγμα: `INT_MAX`, `INT_MIN`, `UINT_MAX`, `LLONG_MAX`, ...
- **Σταθερές:** Δεδομένα τα οποία δεν μεταβάλλονται κατά την εκτέλεση ενός προγράμματος.
 - «`#define TRUE 1`» ή «`const int a =1;`»
 - Για να δηλώσετε στον μεταγλωττιστή διαφορετικό τύπο:
 - **Long:** `15L` (dec.) `0377L` (oct.) `0x7fffL` (hex.)
 - **Unsigned:** `15U` `0377U` `0x7fffU`
 - **Combined:** `0xffffffffUL`

Οκταδικοί και δεκαεξαδικοί αριθμοί

- Οι οκταδικοί αριθμοί χρησιμοποιούν μόνο τα ψηφία 0 έως 7.
- Κάθε θέση σε οκταδικό αριθμό αντιπροσωπεύει μια ισχύ/δύναμη του 8.
 - Ο οκταδικός αριθμός 237 αντιστοιχεί στον δεκαδικό αριθμό $2 \times 8^2 + 3 \times 8^1 + 7 \times 8^0 = 128 + 24 + 7 = 159$.
- Ένας δεκαεξαδικός (ή hex) αριθμός γράφεται με τα ψηφία 0 έως 9 συν τα γράμματα A έως F, τα οποία αντιστοιχούν στους αριθμούς από 10 έως 15, αντίστοιχα.
 - Ο δεκαεξαδικός αριθμός 1AF ισούται με την δεκαδική τιμή $1 \times 16^2 + 10 \times 16^1 + 15 \times 16^0 = 256 + 160 + 15 = 431$.

Σταθερές ακεραίων

- Οι **Decimal** σταθερές περιέχουν ψηφία μεταξύ 0 και 9, αλλά δεν πρέπει να ξεκινούν με μηδενικό:

15 255 32767

- Οι **Octal** σταθερές περιέχουν μόνο ψηφία μεταξύ 0 και 7 και πρέπει να ξεκινούν με μηδενικό:

017 0377 077777

- Οι **Hexadecimal** σταθερές περιέχουν ψηφία μεταξύ 0 και 9 και γράμματα μεταξύ a και f, και πάντα να αρχίζει με 0x:

0xf 0xff 0x7fff

- Τα γράμματα σε μια δεκαεξαδική σταθερά μπορεί να είναι είτε κεφαλαία είτε με μικρά:

0xfff 0xfF 0xFf 0xFF 0Xff 0XfF 0XFf 0XFF

Τύποι Ακέραιων Αριθμών (Integer Types)

- Για να διαβάσετε ή να γράψετε ένα **short integer**, τοποθετήσετε το γράμμα **h** μπροστά από τα `d`, `o`, `u` (`unsigned`), ή `x`:

```
short s;
```

```
scanf("%hd", &s);
```

```
printf("%hd", s);
```

- Για να διαβάσετε ή να γράψετε ένα **long integer**, τοποθετήσετε το γράμμα **l** (“ell,” όχι “one”) μπροστά από τα `d`, `o`, `u`, or `x`.
- Για να διαβάσετε ή να γράψετε ένα **long long integer (C99 only)**, τοποθετήσετε το γράμμα **ll** μπροστά από τα `d`, `o`, `u`, or `x`.
 - Οι `long long` πρέπει να είναι τουλάχιστον 64 bits!

Σταθερές ακεραίων

- Για να επιβάλετε στο μεταγλωττιστή να αντιμετωπίσει μια σταθερά ως `long integer`, απλά τοποθετήστε στο τέλος το γράμμα `L` (ή `l`):

```
15L  0377L  0x7ffffL
```

- Αντίστοιχα, για να την ορίσετε σαν `unsigned`, τοποθετήστε το γράμμα `U` (ή `u`):

```
15U  0377U  0x7ffffU
```

- Τα `L` και `U` μπορούν να συδυαστούν:

```
0xffffffffffffUL
```

Οι σειρά που δηλώνονται τα `L` και `U` δεν έχει σημασία.

- Ο τύπος μιας δεκαδικής σταθεράς χωρίς επίθημα (`U`, `u`, `L`, `l`, `LL`, ή `ll`) είναι η "μικρότερη" από τους τύπους `int`, `long int`, ή `long long int` που μπορεί να αντιπροσωπεύει την αξία αυτής της σταθεράς.

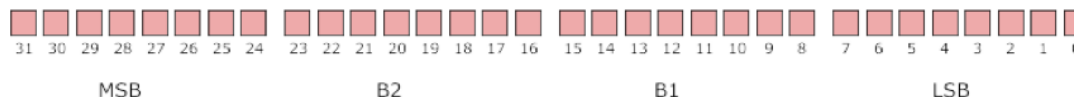

Τύποι Ακέραιων Αριθμών (Integer Types)

- **Υπερχείλιση Ακεραίου:** Όταν εφαρμόζονται **πράξεις** σε κάποιο αριθμητικό τύπο, ενδέχεται το **αποτέλεσμα** να είναι μεγαλύτερο από τον διαθέσιμο χώρο αναπαράστασης.

- Π.χ., πρόσθεση $2,147,483,647 + 2,147,483,647$

- **Αποτέλεσμα;**

- **Signed integers:** Η συμπεριφορά είναι μη-προσδιορισμένη (undefined).
- **Unsigned integers,** Η συμπεριφορά είναι **προσδιορισμένη (defined)**
 - δηλ., παίρνουμε το **σωστό αποτέλεσμα modulo 2^n** , όπου **n** είναι ο **αριθμός των bits** που χρησιμοποιούνται για αναπαράσταση του αποτελέσματος.
 - Σημειώστε ότι τα υπόλοιπα bits ΔΕΝ θα καταβάλουν διπλανά bits στη μνήμη, σε αντίθεση με την υπερχείλιση συμβολοσειρών / πινάκων που θα δούμε αργότερα.

Παράδειγμα

Άθροιση μιας σειράς αριθμών

- Το πρόγραμμα `sum.c` αθροίζει μια σειρά ακεραίων (δες τις διαφάνειες του προηγούμενου μαθήματος).
- Ένα πρόβλημα με αυτό το πρόγραμμα είναι ότι το άθροισμα (ή ένας από τους αριθμούς εισόδου) μπορεί να υπερβεί τη μεγαλύτερη τιμή που επιτρέπεται για ένα `int`.
- Δείτε τι μπορεί να συμβεί αν το πρόγραμμα εκτελείται σε ένα μηχάνημα του οποίου οι ακέραιοι έχουν μέγεθος 16 bits :

```
This program sums a series of integers.  
Enter integers (0 to terminate): 10000 20000 30000 0  
The sum is: -5536
```

- Όταν εμφανίζεται υπερχείλιση με `signed` αριθμούς, το αποτέλεσμα είναι απροσδιόριστο.
- Το πρόγραμμα μπορεί να βελτιωθεί με τη χρήση `long` μεταβλητών.

Παράδειγμα

Άθροιση μιας σειράς αριθμών

sum2.c

```
/* Sums a series of numbers (using long variables) */
#include <stdio.h>
int main(void)
{
    long n, sum = 0;

    printf("This program sums a series of integers.\n");
    printf("Enter integers (0 to terminate): ");

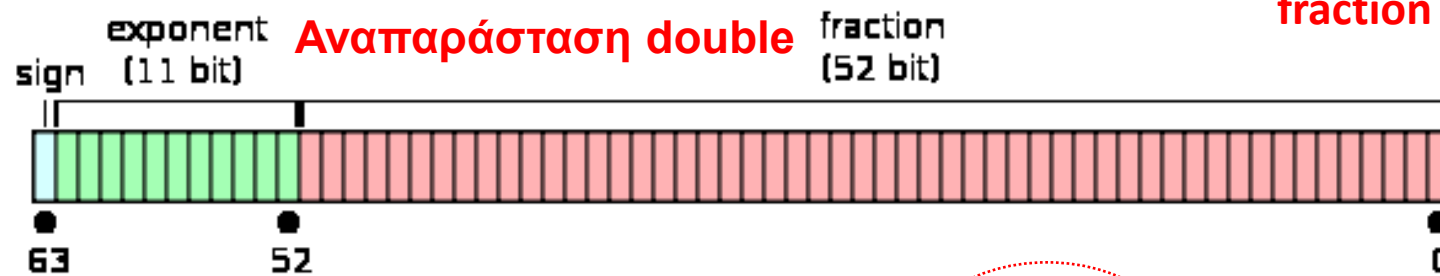
    scanf("%ld", &n);
    while (n != 0) {
        sum += n;
        scanf("%ld", &n);
    }
    printf("The sum is: %ld\n", sum);
    return 0;
}
```


Τύποι Πραγματικών Αριθμών (Floating Types)

- Μεγέθη (float.h):
 - float (32 bits) είναι κατάλληλο όταν το μέγεθος ακριβείας (precision) δεν είναι κρίσιμο (π.χ., θερμοκρασία)
 - double (64 bits) παρέχει αρκετή ακρίβεια για τα πλείστα προγράμματα (π.χ., money).
 - long double (80 ή 128 bits) χρησιμοποιούνται σπάνια.
- Αναπαράσταση: IEEE Standard 754 (aka IEC 60559).

Αντίστοιχα, στα float, ο exponent είναι 8 bits, και fraction καταλαμβάνει 23 bits

Type

float

double

Smallest Positive Value

1.17549×10^{-38}

2.22507×10^{-308}

Largest Value

3.40282×10^{38}

1.79769×10^{308}

Precision

6 digits

15 digits

Ακρίβεια πραγματικού αριθμού

Τύποι Πραγματικών Αριθμών (Floating Types)

- Οι Floating σταθερές μπορούν να γραφτούν με διάφορους τρόπους.
- Έγκυροι τρόποι εγγραφής του αριθμού 57.0:
57.0 57. 57.0e0 57E0 5.7e1 5.7e+1
.57e2 570.e-1
- Εξ ορισμού, οι floating σταθερές φυλάσσονται σαν double.
- Για να υποδείξετε ότι θέλετε μόνο μία ακρίβεια στη σταθερά, βάλτε το γράμμα F (ή f) στο τέλος (π.χ. 57.0F).
- Για να υποδείξετε ότι θέλετε long double σταθερά, βάλτε το γράμμα L (ή l) στο τέλος (π.χ. 57.0L).

Τύποι Πραγματικών Αριθμών (Floating Types)

- Τα `%e`, `%f`, και `%g` χρησιμοποιούνται για την ανάγνωση και την εγγραφή αριθμών κινητής υποδιαστολής (`float`) μονής ακρίβειας.
- Κατά την ανάγνωση μιας τιμής τύπου `double`, βάλτε το γράμμα `l` μπροστά από τα `e`, `f`, ή `g`:

```
double d;  
  
scanf("%lf", &d);
```

 - *Σημείωση:* Χρησιμοποιήστε το `l` μόνο στη `scanf`, όχι στην `printf`.
- Για την `printf`, τα `e`, `f`, και `g` μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για `float` όσο και για `double`.
- Κατά την ανάγνωση ή την εγγραφή μιας τιμής τύπου `long double`, βάλτε το γράμμα `L` μπροστά από τα `e`, `f`, ή `g`.

Τύποι Χαρακτήρων (Character Types)

- Οι **χαρακτήρες** στη C είναι όπως σε **κάθε άλλη** γλώσσα που είδατε μέχρι στιγμής.
 - Ειδικότερα είναι **8 bit** και επιδέχεται να χρησιμοποιηθούν με αριθμητικές πράξεις 'A'+ 'B'
 - Οι αντιστοιχίσεις των ακέραιων με τους χαρακτήρες ορίζονται από τον πίνακα ASCII.
 - Οι τιμές του τύπου `char` μπορεί να ποικίλλει από έναν υπολογιστή σε άλλο, επειδή διαφορετικοί υπολογιστές μπορεί να χρησιμοποιούν διαφορετικούς χαρακτήρες.
- Signed και Unsigned Characters:
 - **Signed characters** (κοινή χρήση): έχουν τιμή μεταξύ -128 και 127 (οι αρνητικές τιμές είναι άχρηστες).
 - **Unsigned characters**: τιμές μεταξύ 0 and 255
 - βασική μονάδα αποθήκευσης ενός byte, π.χ., δημιουργία τύπου byte: **typedef unsigned char byte;**

Ο Πίνακας ASCII (πρώτοι 128 χαρακτήρες – 7bit)

- American Standard Code for Information Interchange

ASCII Code Chart

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0	NUL	SOH	STX	ETX	EOT	ENQ	ACK	BEL	BS	HT	LF	VT	FF	CR	SO	SI
1	DLE	DC1	DC2	DC3	DC4	NAK	SYN	ETB	CAN	EM	SUB	ESC	FS	GS	RS	US
2		!	"	#	\$	%	&	'	()	*	+	,	-	.	/
3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
4	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
5	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	[\]	^	_
6	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
7	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	{		}	~	DEL

Οι 128 ASCII χαρακτήρες, συμπεριλαμβανομένου των μη εκτυπώσιμων χαρακτήρων (αναπαρίστανται με συντομογραφία).

Ο Πίνακας ASCII (πρώτοι 128 χαρακτήρες – 7bit)

- American Standard Code for Information Interchange

ASCII Code Chart

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F	
0	NUL	SOH	STX	ETX	EOT	ENO	ACK	BEL	BS	HT	LF	VT	FF	CR	SO	SI

Extended ASCII (8-bit): **Extended ASCII (EASCII or high ASCII)** [character encodings](#) are [eight-bit](#) or larger encodings that include the standard seven-[bit ASCII](#) characters, plus additional characters.

128 additional characters are not enough to cover all purposes, all languages, or even all European languages, so the emergence of *many* proprietary and national ASCII-derived 8-bit character sets was inevitable.

(see encodings – iconv)

Latin-1 that provides the characters necessary for Western European and many African languages

Οι 128 ASCII χαρακτήρες, συμπεριλαμβανομένου των μη εκτυπώσιμων χαρακτήρων (αναπαρίστανται με συντομογραφία).

Τύποι Χαρακτήρων (Character Types)

- Μια μεταβλητή τύπου `char` μπορεί να αντιστοιχιστεί σε οποιονδήποτε μεμονωμένο χαρακτήρα:

```
char ch;
```

```
ch = 'a';    /* lower-case a */
```

```
ch = 'A';    /* upper-case A */
```

```
ch = '0';    /* zero */
```

```
ch = ' ';    /* space */
```

- Παρατηρήστε ότι οι σταθερές χαρακτήρων περικλείονται σε μονά εισαγωγικά και όχι σε διπλά εισαγωγικά.

Τύποι Χαρακτήρων (Character Types)

- Όταν ένας χαρακτήρας εμφανίζεται σε έναν υπολογισμό, τότε η C χρησιμοποιεί την ακέραια τιμή του.
- Έστω τα ακόλουθα παραδείγματα, τα οποία είναι σε ASCII:

```
char ch;  
int i;
```

```
i = 'a';           /* i is now 97    */  
ch = 65;          /* ch is now 'A' */  
ch = ch + 1;     /* ch is now 'B' */  
ch++;           /* ch is now 'C' */
```


Τύποι Χαρακτήρων (Character Types)

- Το γεγονός ότι οι χαρακτήρες έχουν τις ίδιες ιδιότητες με τους αριθμούς έχει κάποια πλεονεκτήματα.
- Για παράδειγμα, είναι εύκολο να γράψετε μια εντολή `for` των οποίων η μεταβλητή ελέγχου διέρχεται από όλα τα κεφαλαία γράμματα:

```
for (ch = 'A'; ch <= 'Z'; ch++) ...
```
- Μειονεκτήματα της χρήσης των χαρακτήρων ως αριθμών:
 - Μπορεί να οδηγήσει σε σφάλματα που δεν θα αναγνωριστούν από τον μεταγλωττιστή.
 - Επιτρέπει εκφράσεις χωρίς νόημα, όπως `'a' * 'b' / 'c'`.
 - Μπορεί να παρεμποδίσει τη φορητότητα του προγράμματος (διαφορετικά πρότυπα).

Χαρακτήρες διαφυγής

- Μια πλήρης λίστα με τους χαρακτήρες διαφυγής:

<i>Name</i>	<i>Escape Sequence</i>	
Alert (bell)	<code>\a</code>	<p>Οι χαρακτήρες διαφυγής μπορούν να αναπαραστήσουν έναν συγκεκριμένο χαρακτήρα χρησιμοποιώντας την οκταδική ή δεκαεξαδική τιμή του χαρακτήρα.</p> <p>Π.χ. Μια οκταδική ακολουθία διαφυγής αποτελείται από το <code>\</code> ακολουθούμενη από τον οκταδικό αριθμό 3 ψηφίων, πρδ. <code>\33</code> ή <code>\033</code>.</p> <p>Μια δεκαεξαδική ακολουθία διαφυγής αποτελείται από το <code>\x</code> ακολουθούμενη από τον δεκαεξαδικό αριθμό <code>\x1b</code> ή <code>\x1B</code>.</p> <p>Το <code>x</code> πρέπει αν είναι σε μικρά γράμματα, αλλά τα δεκαεξαδικά ψηφία μπορεί να είναι τόσο κεφαλαία όσο και μικρά.</p>
Backspace	<code>\b</code>	
Form feed	<code>\f</code>	
New line	<code>\n</code>	
Carriage return	<code>\r</code>	
Horizontal tab	<code>\t</code>	
Vertical tab	<code>\v</code>	
Backslash	<code>\\</code>	
Question mark	<code>\?</code>	
Single quote	<code>\'</code>	
Double quote	<code>\"</code>	

Μετατροπή Τύπων (Type Conversion)

- Για να μπορεί ένας υπολογιστής να εκτελεί αριθμητικές πράξεις, οι **τελευταίοι (operands)** πρέπει να έχουν **το ίδιο μέγεθος** (δηλ., αριθμό bits) αλλά και να **αποθηκεύονται με τον ίδιο τρόπο**.
- **Έμμεση / Αυτόματη Μετατροπή Τύπου (Implicit Conversion)**
 - π.χ., 16-bit `short` + 32-bit `int`, ο μεταγλωττιστής θα διευθετήσει έτσι ώστε ο `short` να γίνει 32 bits πριν την πρόσθεση.
 - Αν προσθέσουμε ένα `int` και ένα `float`, ο μεταγλωττιστής θα διευθετήσει έτσι ώστε ο `int` να γίνει `float`.
 - Περίπλοκοι κανόνες, λόγω ύπαρξης πολλών τύπων στη C.
 - **Στα πλαίσια του μαθήματος να ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΑΙ στο μέγιστο.**
- **Ρητή Μετατροπή Τύπου (Explicit Conversion / Casting)**
 - Η Μετατροπή γίνεται από τον προγραμματιστή.
 - Η στρατηγική πίσω από τις συνήθεις αριθμητικές μετατροπές: Μετατρέψτε τους τελευταίους στο "στενότερο" τύπο που θα φιλοξενήσει με ασφάλεια και τις δύο τιμές.
 - Π.χ., `int x = (int) percentage + 1;`
 - **Στα πλαίσια του μαθήματος να χρησιμοποιείται ΠΑΝΤΑ**

Μετατροπή Τύπων (Type Conversion)

- Παράδειγμα :

```
char c;  
short int s;  
int i;  
unsigned int u;  
long int l;  
unsigned long int ul;  
float f;  
double d;  
long double ld;  
  
i = i + c;      /* c is converted to int          */  
i = i + s;      /* s is converted to int          */  
u = u + i;      /* i is converted to unsigned int */  
l = l + u;      /* u is converted to long int     */  
ul = ul + l;    /* l is converted to unsigned long int */  
f = f + ul;     /* ul is converted to float       */  
d = d + f;     /* f is converted to double       */  
ld = ld + d;    /* d is converted to long double  */
```


Μετατροπή Τύπων κατά την ανάθεση

```
char c;  
int i;  
float f;  
double d;  
  
i = c;    /* c is converted to int    */  
f = i;    /* i is converted to float */  
d = f;    /* f is converted to double */
```

- Η ανάθεση αριθμού κινητής υποδιαστολής σε μια μεταβλητή ακεραίων ρίχνει το κλασματικό τμήμα του αριθμού:

```
int i;  
  
i = 842.97;    /* i is now 842 */  
i = -842.97;   /* i is now -842 */
```

- Η ανάθεση μιας τιμής σε μια μεταβλητή ενός «στενότερου» τύπου θα δώσει ένα ακαθόριστο αποτέλεσμα, ειδικά αν η τιμή βρίσκεται εκτός εύρους τιμών του τύπου της μεταβλητής:

```
c = 10000;    /*** WRONG ***/  
i = 1.0e20;   /*** WRONG ***/  
f = 1.0e100;  /*** WRONG ***/
```


Μετατροπή Τύπων (Type Conversion)

- Η ρητή μετατροπή τύπων είναι κάποτε απαραίτητη για αποφυγή προβλημάτων υπερχείλισης:

```
long i;  
int j = 1000000;  
i = j * j; /*overflow may occur as j*j=10^12 > 2*10^9 */
```

- Χρησιμοποιώντας το cast x64 διορθώνει το πρόβλημα:

```
i = (long) j * j; // καλύτερα i = ((long) j) * j;
```

- Η έκφραση `i = (long) (j * j);` `/** WRONG */`

- δεν είναι σωστή, εφόσον η υπερχείλιση θα είχε ήδη δημιουργηθεί κατά την ανάθεση του αποτελέσματος

- 3 τρόποι διαίρεσης με το ίδιο αποτέλεσμα:

- `(float) dividend / divisor`
- `dividend / (float) divisor;`
- `(float) dividend / (float) divisor;`

Cast

Το cast έχει την ακόλουθη μορφή

`(type-name) expression`

Όπου *type-name* καθορίζει τον τύπο στον οποίο θα πρέπει να μετατραπεί η παράσταση.

Δήλωση (Νέων) Τύπων (Type Definitions)

- Για να δηλώσουμε νέους τύπους κάνουμε χρήση του typedef (**type definition**):

*Compiler token
(Σέβεται Εμβέλεια Ορισμού)*

```
typedef unsigned char BYTE;
```

- Η χρήση γίνεται πλέον με τον γνωστό τρόπο:

```
BYTE flag; /* same as unsigned char flag; */
```

- Η δημιουργία νέων τύπων είναι καλή για λόγους **μεταφερσιμότητας (portability)** του κώδικα

- `int i = 100000;` δημιουργεί υπερχείλιση σε 16-bit Η/Υ

- Παράδειγμα Χρήσης: `typedef unsigned long int size_t;`
(κοιτάξετε το `<stdint.h>` για μερικές έτοιμες δηλώσεις)

- Εναλλακτικός τρόπος είναι με χρήση του `#define` (θα αποφεύγεται στα πλαίσια του μαθήματος) :

```
#define BYTE unsigned char
```

*Preprocessor token,
Καθολική εμβέλεια μόνο ☹*

Ο Τελεστής (operator) `sizeof`

- **`sizeof(type-name)`**: ένας μοναδιαίος τελεστής ο οποίος επιστρέφει το μέγεθος ενός τύπου (ή μεταβλητής, σταθεράς, έκφρασης `i+j`) σε bytes.
 - `sizeof(char) = 1`, για τους άλλους τύπους ανατρέξετε στον πίνακα της διαφάνειας 3.4-3.5 που συζητήσαμε νωρίτερα.
- Κάνοντας χρήση του **γράμματος `z`** (σε C99) μπορούμε να τυπώσουμε το μέγεθος ανεξαρτήτως πλατφόρμας (π.χ., αντί `%ld`):

```
printf("Size of int: %zu\n", sizeof(int));
```
- Ο μεταγλωττιστής ΔΕΝ μπορεί να εντοπίσει ορθά:
 - A) το μέγεθος ενός **δυναμικού πίνακα (σε C99)**, τον οποίο θα δούμε αργότερα, εφόσον ο πίνακας μπορεί να αλλάζει μέγεθος.
 - B) το μέγεθος της περιοχής που δείχνει ένας δείκτης, τον οποίο θα δούμε αργότερα, **`char *c; sizeof(c)` είναι λάθος**

Περιεχόμενο Διάλεξης

- **Βασικοί Τύποι – Basic Types (Κεφ. 7)**
 - int, char, float, double, signed/unsigned, x86/x64
 - Υπερχείλιση τύπου, μετατροπή τύπου (έμμεση, ρητή), ορισμός τύπου, τελεστής sizeof
- **Πίνακες – Arrays (Κεφ. 8)**
 - Δήλωση, Αρχικοποίηση, sizeof,
 - Πολυδιάστατοι & μεταβλητού-μήκους πίνακες (C99),
- **Συναρτήσεις - Functions (Κεφ. 9)**
 - Ορισμός, Κλήση, Πρότυπα, Ορίσματα, Πέρασμα Τιμών Δια Τιμής, Κοινά Λάθη, Πέρασμα Πινάκων δια-διεύθυνσης, static, return, exit,
 - Αναδρομή.

Μονοδιάστατοι Πίνακες (Arrays)

Πίνακας (array) είναι μια βασική δομή δεδομένων η οποία περιέχει τιμές δεδομένων (*elements*), του ίδιου **τύπου**, σε **συνεχόμενες διευθύνσεις μνήμης**.

```
/* Reverses a series of numbers */
#include <stdio.h>
#define N 10

int main(void) {
    int a[N], i;

    printf("Enter %d numbers: ", N);
    for (i = 0; i < N; i++)
        scanf("%d", &a[i]);

    printf("In reverse order:");
    for (i = N - 1; i >= 0; i--)
        printf(" %d", a[i]);
    printf("\n");
    return 0;
}
```

Χρήση: Όμοια με JAVA και άλλες γλώσσες που είδατε μέχρι στιγμής!

Με &, διότι ζητούμε καταχώρηση στη διεύθυνση μνήμης του a[i]

Χωρίς &, διότι ζητούμε απλά εκτύπωση της τιμής a[i].

Μονοδιάστατοι Πίνακες (Arrays)

- Αρχικοποίηση (τα υπόλοιπα στοιχεία είναι 0) :

```
int a[10] = {1, 2, 3, 4, 5, 6};  
/* initial value of a is {1, 2, 3, 4, 5, 6, 0, 0, 0, 0} */
```

- Αρχικοποίηση σε μηδέν:

```
int a[10] = {0};  
/* initial value of a is {0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0} */
```

- Παράληψη μεγέθους (το βρίσκει ο μεταγλωττιστής):

```
int a[] = {1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10};
```

- Επιλεκτική αρχικοποίηση (σε C99):

```
int a[15] = {[2] = 29, [9] = 7, [14] = 48};  
int a[15] = {0, 0, 29, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 7, 0, 0, 0, 0, 48};
```

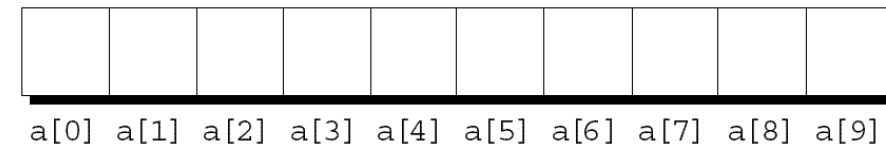
- Εύρεση μεγέθους πίνακα:

```
for (i = 0; i < sizeof(a) / sizeof(a[0]); i++) a[i] = 0; → A loop that clears the array  
ή #define SIZE ((int) (sizeof(a) / sizeof(a[0])))  
for (i = 0; i < SIZE; i++) a[i] = 0; // Αντικατάσταση SIZE με δήλωση σταθεράς (από προ-επεξεργαστή)
```

- Σταθεροί πίνακες: `const int a[] = {1, 5, 6, 9};`

Η χρήση macro για να ορίσετε το μήκος μιας συστοιχίας/πίνακα είναι μια εξαιρετική πρακτική:

```
#define N 10  
...  
int a[N];
```


An array with n elements is indexed from 0 to $n - 1$, not 1 to n

Μονοδιάστατοι Πίνακες (Arrays)

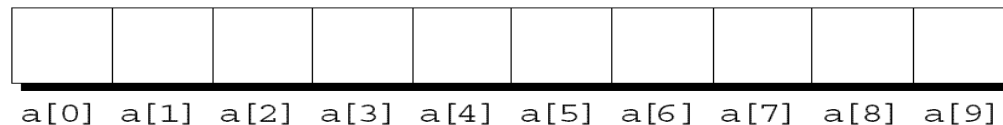
- Πολλά προγράμματα έχουν βρόγχους `for` η εργασία των οποίων είναι να εκτελέσει κάποια λειτουργία σε κάθε στοιχείο ενός πίνακα.
- Παράδειγμα:

```
for (i = 0; i < N; i++)  
    a[i] = 0;          /* clears a */  
  
for (i = 0; i < N; i++)  
    scanf("%d", &a[i]); /* reads data into a */  
  
for (i = 0; i < N; i++)  
    sum += a[i];      /* sums the elements of a */
```


Υπερχείλιση Πίνακα (Array Overflow)

- Για λόγους ευελιξίας, θα δούμε πολύ αργότερα τον πραγματικό λόγο, η C επιτρέπει **αναφορά σε σημεία ενός πίνακα εκτός του εύρους του**,
 - π.χ., `int a[10]; a[10]=1;`
 - Σε αυτή την περίπτωση, η ακέραια τιμή “1” θα γραφτεί στα επόμενα 4 bytes που ακολουθούν τα bytes που έχουν δεσμευτεί στον πίνακα.
 - Εάν αυτό γίνεται από λάθος, τότε ενδέχεται να προκληθούν λάθη εκτέλεσης εφόσον θα γίνουν override άλλες τιμές που βρίσκονται αποθηκευμένες μετά τον πίνακα

Πολυδιάστατοι Πίνακες (Matrix)

- **Πολυδιάστατοι Πίνακες (*array*):** Όμοια με JAVA και άλλες γλώσσες που είδατε μέχρι στιγμής!

```
int m[5][9]; // 5 γραμμές και 9 στήλες
```

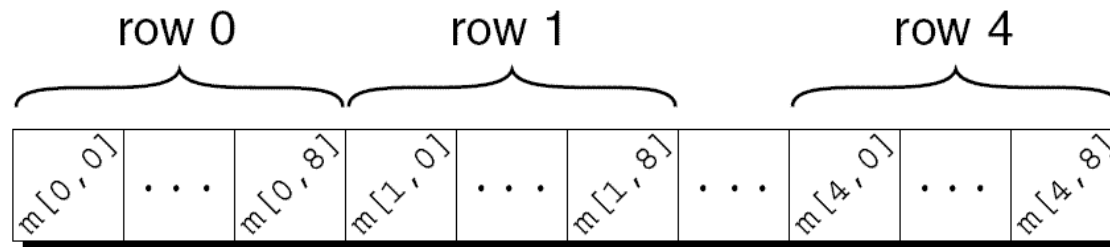
Αρχικοποίηση: `m[5][9]={{0}};`

Σάρωση: `&m[i][j];` Εκτύπωση: `m[i][j]`

	0	1	2	3	4	5	6	7	8
0									
1									
2									
3									
4									

Παρόλο που αναπαριστάται ο πίνακας ως δυσδιάστατος, στην πραγματικότητα τα στοιχεία του πίνακα είναι αποθηκευμένα σε **συνεχόμενες διευθύνσεις μνήμης**

- Η γλώσσα C αναπαριστά τα στοιχεία σε **row-major order**, πρώτα η γραμμή 0, μετά η γραμμή 1 κτλ.

Πολλά
παράδειγμα
στη Διάλεξη 6!

$$m[i][j] = m[i * \text{rowsize} + j]$$

Πολυδιάστατοι Πίνακες (Matrix)

- Αρχικοποίηση:

```
int m[5][9] = {{1, 1, 1, 1, 1, 0, 1, 1, 1},  
               {0, 1, 0, 1, 0, 1, 0, 1, 0},  
               {0, 1, 0, 1, 1, 0, 0, 1, 0},  
               {1, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 1, 0},  
               {1, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 1, 1}};
```

- Αν η αρχικοποίηση δεν φτάνει για όλα τα στοιχεία του πίνακα, τότε τα εναπομείνοντα στοιχεία θα έχουν τιμή μηδέν.
- Αν η αρχικοποίηση δεν φτάνει για όλα τα στοιχεία μιας γραμμής του πίνακα, τότε τα εναπομείνοντα στοιχεία της θα έχουν τιμή μηδέν.

```
int m[5][9] = {{1, 1, 1, 1, 1, 0, 1, 1, 1},  
               {0, 1, 0, 1, 0, 1, 0, 1},  
               {0, 1, 0, 1, 1, 0, 0, 1},  
               {1, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 1},  
               {1, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 1, 1}};
```


Μεταβλητού-μήκους Πίνακες (Variable-Length Arrays)

– C99 μόνο

- **Μεταβλητού-μήκους Πίνακας (VLA):** Πίνακας του οποίου το μέγεθος υπολογίζεται κατά την εκτέλεση (αντί κατά τη μεταγλώττιση)!
 - Υποστηρίζεται μόνο σε C99.

- **Παράδειγμα**

```
int i, n;  
printf("How many numbers do you want to reverse? ");  
scanf("%d", &n);  
int a[n]; /* C99 only - length of array depends on n */
```

- **Στα πλαίσια του μαθήματος απαγορεύεται η χρήση μεταβλητού μεγέθους πινάκων (ασκήσεις, εξετάσεις, εργαστήρια, κτλ.) !!!**
 - Εφόσον για παιδαγωγικούς λόγους θέλουμε να γίνεται η διαχείριση μνήμης (δέσμευση / αποδέσμευση) από εσάς, τους προγραμματιστές!

Περιεχόμενο Διάλεξης

- **Βασικοί Τύποι – Basic Types (Κεφ. 7)**
 - int, char, float, double, signed/unsigned, x86/x64
 - Υπερχείλιση τύπου, μετατροπή τύπου (έμμεση, ρητή), ορισμός τύπου, τελεστής sizeof
- **Πίνακες – Arrays (Κεφ. 8)**
 - Δήλωση, Αρχικοποίηση, sizeof,
 - Πολυδιάστατοι & μεταβλητού-μήκους πίνακες (C99),
- **Συναρτήσεις - Functions (Κεφ. 9)**
 - Ορισμός, Κλήση, Πρότυπα, Ορίσματα, Πέρασμα Τιμών Δια Τιμής, Κοινά Λάθη, Πέρασμα Πινάκων δια-διεύθυνσης, static, return, exit,
 - Αναδρομή.

Συναρτήσεις (Functions)

- **Συναρτήσεις (functions):** Όμοια με JAVA και άλλες γλώσσες που είδατε μέχρι στιγμής, αλλά και με **ιδιαιτερότητες**, τις οποίες θα δούμε στη συνέχεια!
 - Χρησιμοποιούνται για **περιορισμό της εμβέλειας μεταβλητών, αφαιρετικότητα** και ευρύτερα, για **δομημένο προγραμματισμό**..
 - Στην **επόμενη διάλεξη** θα διεισδύσουμε μέσα στην **ανατομία** ενός προγράμματος **υπό εκτέλεση** και εκεί θα καταλάβουμε καλύτερα πως προκύπτουν οι **ιδιαιτερότητες**.
 - Στο **παρόν στάδιο**, ας επικεντρωθούμε στην **απλή χρήση συναρτήσεων** όπως κάναμε στο ΕΠΛ131.

Παράδειγμα Συναρτήσεις (Functions)

```
/* Prints a countdown */  
#include <stdio.h>  
void print_count(int n)  
{  
    printf("T minus %d and counting\n", n);  
    // return 0; Επιστρέφεται: void, int, float, double, (type *) δείκτης αλλά  
    όχι πίνακας.  
}  
  
int main(void)  
{  
    int i;  
    for (i = 10; i > 0; --i)  
        print_count(i);  
    return 0;  
}
```

Τιμή επιστροφής (τίποτα)

Όρισμα (εάν δεν υπήρχε θα βάζαμε void εάν ήταν σταθερά τότε const int n)

Κλήση Συνάρτησης 10 φορές

Παράδειγμα Συναρτήσεις (Functions)

- Όταν μια συνάρτηση δεν έχει παραμέτρους, η λέξη `void` τοποθετείται σε παρενθέσεις μετά το όνομα της συνάρτησης:

```
void print_pun(void)
{
    printf("To C, or not to C: that is the question.\n");
}
```

- Για να καλέσετε μια λειτουργία χωρίς παραμέτρους, γράφουμε το όνομα της συνάρτησης, ακολουθούμενο από παρενθέσεις:

```
print_pun();
```

Οι παρενθέσεις πρέπει να είναι παρούσες.

Πάντα χρήση ελληνικού ερωτηματικού στο τέλος

- Η κλήση μιας `non-void` συνάρτησης παράγει μια τιμή που μπορεί να αποθηκευτεί σε μια μεταβλητή, να εκτυπωθεί, κτλ:

```
avg = average(x, y);
```


Ορισμός Συναρτήσεων (Function Definitions)

- **Σειρά Ορισμού Συναρτήσεων:** Γενικά, ο ορισμός μιας συνάρτησης είναι καλό να γίνεται **πριν την κλήση της**, για λόγους συμβατότητας με παλαιότερα πρότυπα, εάν και η C99 επιτρέπει και το αντίθετο.
 - **Πρότυπα Συναρτήσεων (Function Declarations or Prototypes):** Στην επόμενη διαφάνεια θα δούμε πως τα πρότυπα συναρτήσεων χρησιμεύουν στην ενημέρωση του μεταγλωττιστή για την ύπαρξη συναρτήσεων.
- **Εμβέλεια Μεταβλητών:** Κάθε μεταβλητή ορίζεται στα πλαίσια του σώματος της συνάρτησης
 - εκτός από static μεταβλητές που θα δούμε αργότερα
- **Κενό Σώμα Συνάρτησης:** Καλή τακτική για δημιουργία σκελετού προγράμματος

```
void print_pun(void)
{
}
```


Πρότυπα Συναρτήσεων (Function Prototypes)

```
#include <stdio.h>

int main(void)
{
    double x, y, z;

    printf("Enter three numbers: ");
    scanf("%lf%lf%lf", &x, &y, &z);
    printf("Average of %g and %g: %g\n", x, y, average(x, y));
    printf("Average of %g and %g: %g\n", y, z, average(y, z));
    printf("Average of %g and %g: %g\n", x, z, average(x, z));

    return 0;
}

double average(double a, double b)    /* DEFINITION */
{
    return (a + b) / 2;
}
```

- Όταν ο μεταγλωττιστής βλέπει για πρώτη φορά την κλήση της `average` στη `main`, δεν έχει καμιά πληροφορία για αυτή
- Αντί να παράγει ένα μήνυμα σφάλματος, το πρόγραμμα μεταγλώττισης υποθέτει ότι η `average` επιστρέφει μια τιμή `int`.
- Λέμε ότι ο μεταγλωττιστής έχει δημιουργήσει μια ***implicit declaration*** της συνάρτησης

Πρότυπα Συναρτήσεων (Function Prototypes)

```
#include <stdio.h>

int main(void)
{
    double x, y, z;

    printf("Enter three numbers: ");
    scanf("%lf%lf%lf", &x, &y, &z);
    printf("Average of %g and %g: %g\n", x, y, average(x, y));
    printf("Average of %g and %g: %g\n", y, z, average(y, z));
    printf("Average of %g and %g: %g\n", x, z, average(x, z));

    return 0;
}

double average(double a, double b)    /* DEFINITION */
{
    return (a + b) / 2;
}
```

- Το πρόγραμμα μεταγλώττισης αδυνατεί να ελέγξει ότι περνάμε τον σωστό αριθμό ορισμάτων, και ότι τα ορίσματα έχουν τον κατάλληλο τύπο.
- Όταν συναντά τον ορισμό της συνάρτησης αργότερα στο πρόγραμμα, ο μεταγλωττιστής παρατηρεί ότι ο τύπος της συνάρτησης είναι στην πραγματικότητα double και όχι int και έτσι εμφανίζεται ένα μήνυμα σφάλματος.

Πρότυπα Συναρτήσεων (Function Prototypes)

Με το πρότυπο γνωρίζει ο μεταγλωττιστής ότι κάπου στο πρόγραμμα ορίζεται η συνάρτηση (σάρωση πάνω=>κάτω)

```
#include <stdio.h>
double average(double a, double b); /* DECLARATION */

int main(void)
{
    double x, y, z;
    printf("Enter three numbers: ");
    scanf("%lf%lf%lf", &x, &y, &z);
    printf("Average of %g and %g: %g\n", x, y, average(x, y));
    printf("Average of %g and %g: %g\n", y, z, average(y, z));
    printf("Average of %g and %g: %g\n", x, z, average(x, z));
    return 0;
}
double average(double a, double b) /* DEFINITION */
{
    return (a + b) / 2;
}
```

Είναι προαιρετικά, μόνο ο τύπος χρειάζεται

64-bit

g (exponential | fixed decimal ανάλογα με το μέγεθος).

Ορίσματα Συναρτήσεων (Function Arguments)

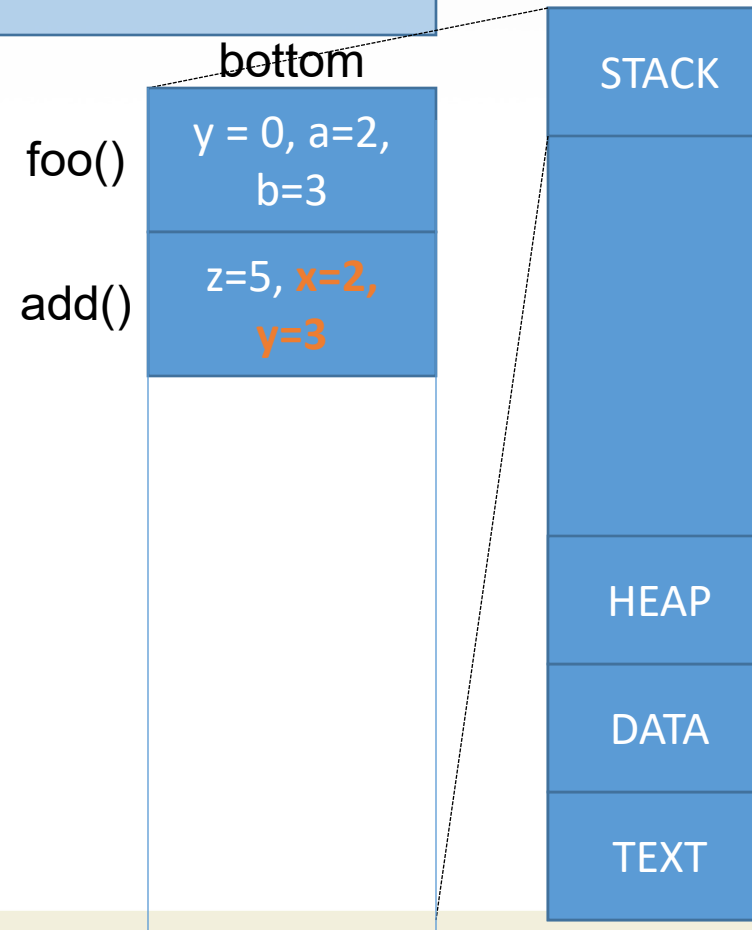
- Στη C, τα ορίσματα περνάνε σε μια **συνάρτηση δια-τιμής (passed by value)**:
 - Όταν καλείται η συνάρτηση κάθε **όρισμα αντιγράφεται (COPY)** σε **περιοχή μνήμης** που «ανήκει» στη συνάρτηση (**στοίβα προγράμματος**)
 - Περισσότερες λεπτομέρειες στην επόμενη διάλεξη!
 - **Πλεονέκτημα:** Όταν τερματίσει η συνάρτηση την εκτέλεση της, αυτός ο χώρος επιστρέφεται στο Λειτουργικό Σύστημα (**αυτόματες μεταβλητές – automatic variables**).
 - **Μειονέκτημα:** Πρέπει να εξάγουμε ότι θέλουμε από την συνάρτηση μέσω return (σε πρώτο στάδιο) και σε επόμενο στάδιο (διάλεξη 5), μέσω δεικτών **πριν το τέλος της συνάρτησης**.
 - Η επόμενη διαφάνεια δείχνει διαγραμματικά την λογική πίσω από το πέρασμα μεταβλητής.

Πέρασμα Μεταβλητών Δια Τιμής (Call-by-Value)

- Πέρασμα-Δια-Τιμής (Pass-by-Value)

```
int add(int x, int y) {  
    int z = 5;  
    return x+y+z;  
}  
  
int foo() {  
    int y=0, a=2, b=3;  
    y = add(a,b);  
    printf("%d", y); // δίνει 10  
    return 0;  
}
```


Argument Conversions

(Αυτόματη) Μετατροπή Ορισμάτων

- Στη C επιτρέπεται το πέρασμα μεταβλητών, υπό προϋποθέσεις, χωρίς να συμπίπτει ο τύπος.

Παράδειγμα:

```
#include <stdio.h>
int main(void) {
    double x = 3.0;
    printf("Square: %d\n", square(x));
    return 0;
}

int square(int n) {
    return n * n;
}
```

Λάθος ☹
Αποτέλεσμα: π.χ., 1

Απροσδιόριστη Συμπεριφορά!

```
#include <stdio.h>
int square(int);

int main(void) {
    double x = 3.0;
    printf("Square: %d\n", square(x));
    return 0;
}

int square(int n) {
    return n * n;
}
```

Ορθό ☺
Αποτέλεσμα: 9

- Αυτό είναι επικίνδυνο και ΠΡΕΠΕΙ να αποφεύγεται.
 - Αυτό επειδή κατά την κλήση της `square`, ο μεταγλωττιστής, που σαρώνει το πρόγραμμα από **πάνω προς τα κάτω** δεν έχει δει:
 - α) το πρότυπο της `square` (για να γνωρίζει τι upgrade float->double->long double, int->uint->long int-> ulint πρέπει να κάνει), **ΟΥΤΕ**
 - β) τον ορισμό της συνάρτησης.
 - Για αποφυγή τέτοιων προβλημάτων κάνουμε πάντα CASTING
 - `printf("Square: %d\n", square((int)x));`
 - Ακόμη καλύτερα, δίνουμε το πρότυπο της συνάρτησης και CASTING

Ορίσματα Πινάκων (Array Arguments)

- Εάν το όρισμα είναι ένα 1D πίνακας, τότε το **μέγεθος** του μπορεί να παραμείνει **απροσδιόριστο**.
 - Ωστόσο, πρέπει να παρέχουμε το **μήκος** του πίνακα εάν επιθυμούμε να **επεξεργαστούμε τα στοιχεία** του.
 - Εάν δώσουμε λάθος μήκος θα έχουμε λάθος λειτουργία!

Μέγεθος Μήκος

```
int sum_array(int a[], int n) {  
    int i, sum = 0;  
    for (i = 0; i < n; i++)  
        sum += a[i];  
    return sum;  
}
```

- Πρότυπο Συνάρτησης

```
int sum_array(int [], int);
```

- Κλήση Συνάρτησης

```
#define LEN 100  
int main(void)  
{  
    int b[LEN], total;  
    ...  
    total = sum_array(b, LEN);  
    ...  
}
```

Σημειώστε ότι δεν υπάρχει το «&», αυτό εφόσον ο πίνακας περνά στη συνάρτηση δια-διεύθυνσης (όχι δια-τιμής)

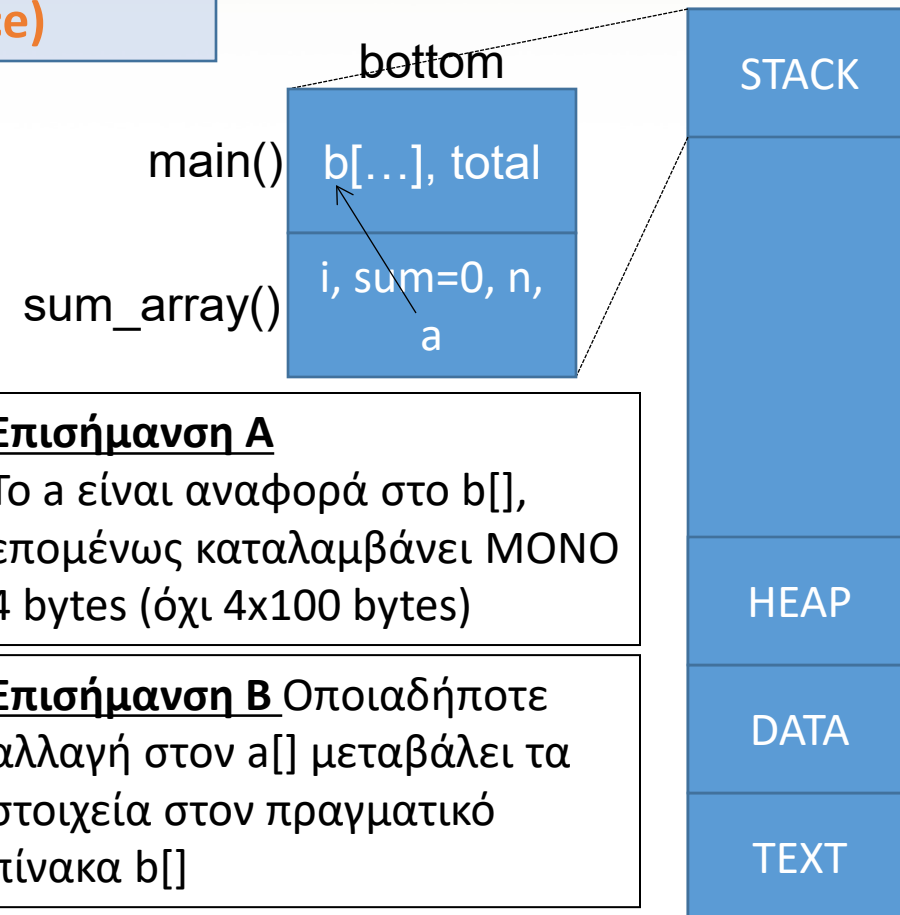
Call-by-Reference

Πέρασμα Μεταβλητών Δια Διεύθυνσης

- Πέρασμα Δια-Διεύθυνσης (Pass-by-Reference)

```
#define LEN 100
int sum_array(int [], int);
int sum_array(int a[], int n) {
    int i, sum = 0;
    for (i = 0; i < n; i++)
        sum += a[i];
    return sum;
}

int main(void)
{
    int b[LEN], total;
    ...
    total = sum_array(b, LEN);
    ...
}
```


Επιστροφή Αποτελέσματος

Η εντολή `return`

- Κάθε συνάρτηση πρέπει να **επιστρέφει** κάποια **τιμή εξόδου** στην συνάρτηση που κάνει την κλήση.
- **Αυτό γίνεται παραδοσιακά για 2 λόγους:**
 - A. Επιστροφή Αποτελέσματος** για «Μαθηματικές» Συναρτήσεις:
 - π.χ., `int add(2,3) =>` επιστρέφει το αποτέλεσμα της πράξης.
 - B. Επιβεβαίωση (error code)** ότι μια πράξη εκτελείται ορθά, για πιο σύνθετες συναρτήσεις (οι οποίες αφορούν παράγοντες εκτός προγράμματος, π.χ., μνήμη, χρήστη, δίσκο, δίκτυο, κτλ)
 - π.χ., `int saveRecordToFile(int ID, char name[])`, όπου πρέπει να ανοίξει το αρχείο, να καταχωρηθεί η εγγραφή, να κλείσει το αρχείο, κτλ.
 - Η συνάρτηση επιστρέφει ένα ακέραιο για να δείξει επιτυχία (0) ή αποτυχία (>0)
- Για την περίπτωση B, δημιουργείται βέβαια το πρόβλημα του πως παίρνουμε πίσω κάποιο(α) αποτελέσματα από μια συνάρτηση.
 - Αυτό θα επιλυθεί όταν δούμε στην Διάλεξη 5 πως περνάμε σε συναρτήσεις οι μεταβλητές δια-διεύθυνσης.

Επιστροφή Αποτελέσματος

Η εντολή `return`

- **Αναγκαιότητα χρήσης `return`:** Μια `void` συνάρτηση δεν χρειάζεται `return (void foo())` ή απλά `return;` χωρίς τιμή
 - Ωστόσο, ο τύπος επιστροφής (`void`) είναι υποχρεωτικός σε C99!
- **Σύνθετες Εκφράσεις Επιστροφής:**
π.χ., `return (n >= 0 ? n : 0);`
- **Επιστροφή του `main()`:** **OK => 0** και **ERROR => κάποιο** ακέραιο που δίνεται πίσω στη διεργασία-πρόγραμμα που εκτέλεσε τον πρόγραμμα, το οποίο δύναται να το χρησιμοποιήσει (π.χ., για error-handling)
 - Από το κέλυφος: `$/program ; echo $?;`
Τυπώνει το `exit code` του προγράμματος σας!
- **`exit(0)`:** Διακόπτει το πρόγραμμα και επιστρέφει «0» στον καλών (τη διεργασία-προγράμματος που το εκτέλεσε)
 - Να αποφεύγεται η χρήση του εκτός από το `main()`

Οι Μακροεντολές: EXIT_SUCCESS / EXIT_FAILURE

- Εφόσον η επιστροφή 0 ή 1 μπορεί να μπερδεύει, η C επιτρέπει τη χρήση δυο χρήσιμων μακροεντολών που ορίζονται στη βιβλιοθήκη `<stdlib.h>`.
 - EXIT_SUCCESS (ακέραια τιμή 0)
 - EXIT_FAILURE (ακέραια τιμή 1)

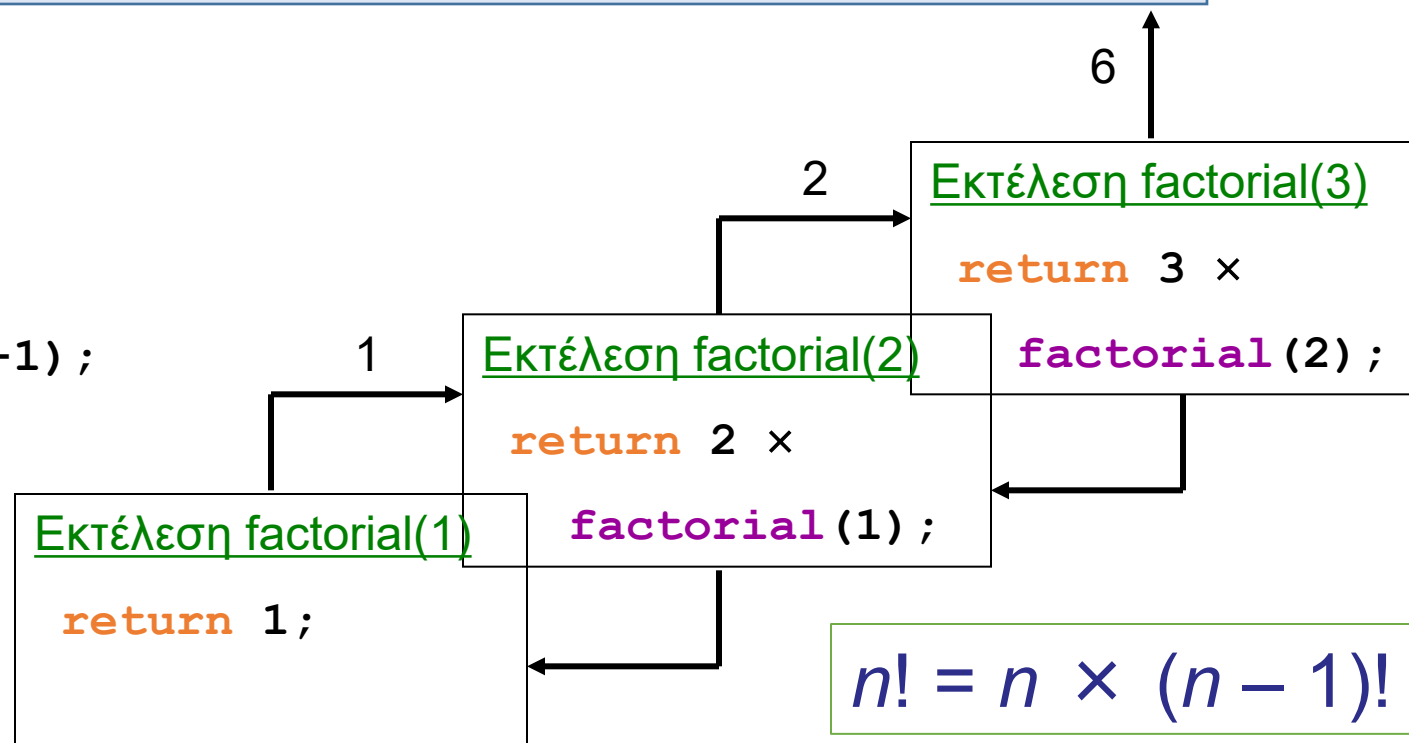
- Παράδειγμα

```
int saveRecordToFile(int ID, char name[]) {
    if (!openFile()) return EXIT_FAILURE;
    ...
    return EXIT_SUCCESS;
}
...
int main() {
    if (saveRecordToFile() == EXIT_FAILURE)
        return EXIT_FAILURE;
}
```


Αναδρομή (Recursion)

- Όπως και στη JAVA, η C επιτρέπει την κλήση αναδρομής (**recursion**), μια συνάρτηση η οποία καλεί τον εαυτό της με μια συνθήκη τερματισμού.

```
int factorial ( int n ) {  
    if (n <= 1)  
        return 1;  
    else  
        return n * factorial (n-1);  
}
```


Οι επαναληπτικές κλήσεις στοιβάζονται στη
στοίβα του προγράμματος

Αναδρομή (Recursion)

- Για να δείτε πώς λειτουργεί η αναδρομή, ας δούμε το ακόλουθο παράδειγμα

```
i = factorial(3);
```

`factorial(3)` finds that 3 is not less than or equal to 1, so it calls `factorial(2)`, which finds that 2 is not less than or equal to 1, so it calls `factorial(1)`, which finds that 1 is less than or equal to 1, so it returns 1, causing `factorial(2)` to return $2 \times 1 = 2$, causing `factorial(3)` to return $3 \times 2 = 6$.

